

**Comisiynydd
Plant Cymru**
Children's
Commissioner
for Wales

Gwrandu. Cefnogi. Helpu.

**Helo, fy enw i yw
Sally Holland a fi yw
Comisiynydd Plant Cymru.**

Fy ngwaith i yw:

Cefnogi ti i ddysgu mwy am dy hawliau.

Gwrandu ar beth sy'n bwysig i ti.

Cynghori ti, a'r rheiny sy'n gofalu amdant ti, os wyt ti'n meddwl dy fod di wedi dy drin yn annheg.

Dylanwadu ar eraill i sicrhau bod bob plentyn yn derbyn eu hawliau.

Codi llais drostot ti ar faterion pwysig.

Llysgenhadon

Mae gan Sally dimoedd o Llysgenhadon ar draws Cymru. Plant a phobl ifanc mewn ysgolion neu grwpiau cymunedol yw'r Llysgenhadon yma sy'n bwydo i fewn i waith Sally. Am fwy o wybodaeth ac i ymuno â'r cynllun Llysgenhadon, ewch www.comisiynyddplant.cymru/ein-cynlluniau

DEALL EICH HAWLIAU

Rhestr o hawliau sydd gan bob plentyn a pherson ifanc yng Nghymru ac ar draws y byd yw Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn, neu'r CCUHP.

Erthygl 1:

Mae gan bawb o dan 18 oed yr hawliau yma.

Erthygl 2:

Mae gan bob plentyn yr hawliau yma waeth beth. Dylai blant cael eu trin yn gyfartal.

Erthygl 3:

Dylai oedolion bob amser wneud yr hyn sydd orau i ti.

Erthygl 4:

Dylai'r Llywodraeth ofalu bod yr hawliau hyn ar gael i bob plentyn a pherson ifanc.

Erthygl 5:

Dylai'r Llywodraeth barchu hawl dy deulu i dy helpu i wybod am dy hawliau.

Erthygl 6:

Mae gennyf ti'r hawl i fywyd, i dyfu i fyny ac i gyrraedd dy botensial llawn.

Erthygl 7:

Mae gennyf ti'r hawl i gael enw a chenedligrwydd.

Erthygl 8:

Mae gennyf ti'r hawl i hunaniaeth.

Erthygl 9:

Mae gennyf ti'r hawl i fod gyda dy rieni os mae dyna sydd orau i ti.

Erthygl 10:

Mae gennyf ti'r hawl i weld dy deulu os ydynt yn byw mewn gwlad arall.

Erthygl 11:

Mae gennyf ti'r hawl i beidio â chael dy gymryd o'r wlad yn anghyfreithlon neu i gael dy gipio.

Erthygl 12:

Mae gennyf ti'r hawl i rywun wrando arnat ac i gael dy gymryd o ddifri.

Erthygl 13:

Mae gennyf ti'r hawl i ddarganfod a rhannu gwybodaeth ac i ddweud dy farn.

Erthygl 14:

Mae gennyf ti'r hawl i ymarfer dy grefydd dy hun, cyhyd ac nad wyt ti'n atal pobl rhag derbyn eu hawliau.

Erthygl 15:

Mae gennyf ti'r hawl i gwrdd â ffrindiau ac ymuno â grwpiau.

Erthygl 16:

Mae gennyf ti'r hawl i breifatrwydd.

Erthygl 17:

Mae gennyf ti'r hawl i gael gwybodaeth onest, ddealladwy gan y cyfryngau, cyhyd â bod e'n ddiogel.

Erthygl 18:

Mae gennyf ti'r hawl i gael dy fagu gan y 2 riant, os yw'n bosib.

Erthygl 19:

Mae gennyf ti'r hawl i gael dy amddiffyn rhag cael dy frifo neu dy drin yn wael.

Erthygl 20:

Mae gennyf ti'r hawl i dderbyn gofal priodol os nad wyt ti'n gallu byw gyda dy deulu dy hun.

Erthygl 21:

Os nad wyt ti'n byw gyda dy rieni, mae gennyf ti'r hawl i fyw yn y lle gorau i ti.

Erthygl 22:

Os wyt ti'n ffoadur (refugee), mae gennyf ti'r un hawliau ag unrhyw blentyn arall yn y wlad.

Erthygl 23:

Os oes anabledd gyda ti, mae gennyf ti'r hawl i dderbyn gofal a chefnogaeth arbennig er mwyn i ti fedru byw bywyd llawn, annibynnol.

Erthygl 24:

Mae gennyf ti'r hawl i gael dŵr glân, bwyd maethlon, amgylchedd glân a gofal iechyd da.

Erthygl 25:

Os nad wyt ti'n byw gyda dy deulu, mae gennyf ti'r hawl i'r gofal rwyf ti'n derbyn i gael ei wirio'n rheolaidd.

Erthygl 26:

Mae gennyf ti'r hawl i gefnogaeth gan y Llywodraeth os nad oes gan dy deulu ddigon o arian i fyw.

Erthygl 27:

Mae gennyf ti'r hawl i dŷ addas, bwyd a dillad. Rhaid i lywodraethau helpu teuluoedd sy'n methu ffordio darparu hyn.

Erthygl 28:

Mae gennyf ti'r hawl i gael addysg.

Erthygl 29:

Mae gennyf ti'r hawl i fod y gorau gallet fod. Rhaid i addysg dy helpu i ddatblygu dy sgiliau a dy ddoniau yn llawn.

Erthygl 30:

Mae gennyf ti'r hawl i siarad dy iaith dy hun a dilyn ffordd dy deulu o fyw.

Erthygl 31:

Mae gennyf ti'r hawl i ymlacio a chwarae.

Erthygl 32:

Mae gennyf ti'r hawl i gael dy ddiogelu rhag gwaith sy'n beryglus.

Erthygl 33:

Mae gennyf ti'r hawl i gael dy ddiogelu rhag cyffuriau peryglus.

Erthygl 34:

Ddylai neb gyffwrdd â ti mewn ffyrdd sy'n gwneud i ti deimlo'n anghyfforddus, yn anniogel neu'n drist.

Erthygl 35:

Mae gennyf ti'r hawl i beidio â chael dy gipio, dy werthu neu dy fasnachu.

Erthygl 36:

Mae gennyf ti'r hawl i gael dy gadw'n ddiogel rhag pethau a allai niweidio dy ddatblygiad.

Erthygl 37:

Mae gennyf ti'r hawl i beidio â chael dy gosbi mewn ffordd greulon neu sy'n brifo.

Erthygl 38:

Mae gennyf ti'r hawl i gael dy amddiffyn yn ystod rhyfel ac i beidio ymladd yn y fyddin os wyt ti o dan 15.

Erthygl 39:

Mae gennyf ti'r hawl i help arbennig os wyt ti wedi cael dy frifo neu dy gamdrin.

Erthygl 40:

Mae gennyf ti'r hawl i help cyfreithiol ac i gael dy drin yn deg os wyt ti wedi cael dy gyhuddo o dorri'r gyfraith.

Erthygl 41:

Os yw cyfreithiau dy wlad yn dy amddiffyn yn well na'r hawliau yn y rhestr yma, dylai'r cyfreithiau yna aros yn eu lle.

Erthygl 42:

Rhaid i'r Llywodraeth roi gwybod i blant a theuluoedd am hawliau plant.

Erthyglis 43-54:

Mae'r rhain yn trafod sut mae rhaid i oedolion a'r Llywodraeth weithio gyda'i gilydd i wneud yn siŵr bod pob plentyn yn derbyn eu hawliau.

Oes angen i ti drafod problem gyda ni?

Mae ein gwasanaeth Ymchwiliadau a Chyngor am ddim ac yn gyfrinachol. Mae yno i helpu ac i gefnogi plant a'u teuluoedd.

Cysyllta â ni i weld sut gallwn helpu:

Ffôn: **0808 801 1000** E-bost: cyngor@comisiynyddplant.cymru

Cysyllta â ni

Gwefan: www.comisiynyddplant.cymru

E-bost: post@comisiynyddplant.cymru

[Instagram](https://www.instagram.com/complantcymru) [Facebook](https://www.facebook.com/complantcymru) [Twitter](https://www.twitter.com/complantcymru) [@complantcymru](https://www.facebook.com/complantcymru)